

Vad behövs för att Sverige ska ha en effektiv och dricksvattenkontroll med stor effekt?

- 1. Tydliga mål och aktiviteter.**
- 2. Kontrollansvaret måste tydliggöras**
- 3. Myndigheternas resurser ska användas effektivt**
- 4. Kunskapsunderlaget om hur dricksvattenkontrollen fungerar måste öka.**
- 5. Bättre kompetensförsörjning och ökad status på dricksvattenkontrollen**
- 6. Riskbedömningar från staten måste samordnas och få nationell spridning**

Kommentarer

Sverige saknar tydliga mål för dricksvattenkontrollen.

Målen ska vara tydliga och det måste tas fram effektiva indikatorer på hur målen uppnås. Målen ska beskriva ett önskat läge d.v.s. vad Sverige vill uppnå med sin kontroll och vilken myndighet som ansvarar för vilka mål. Nulägesbeskrivning måste genomföras för att veta hur långt det är kvar till det önskade läget. Kommuner måste veta vad som förväntas av dem.

Ansvarsfördelningen måste tydliggöras

Vilken roll har den offentliga kontrollen i förhållande till dricksvattenproducenternas eget ansvar? Det är viktigt att ansvar utkrävs av rätt part och det finns lagstöd för kraven. En effektiv och effektiv kontroll förutsätter att åtgärder vidtas där gör mest nytta och att det finns ett system där myndigheter verifierar producenternas egenkontroll. Krav på åtgärder måste riktas mot rätt part d.v.s. verksamhetsutövaren eller tillsynsmyndigheten och inte allmänt riktas mot ”kommunen”.

Myndigheternas resurser måste användas effektivt.

Var gör offentlig kontroll störst nytta? Måste alla vattenverk besökas? Sverige har valt ett system där verksamhetsutövaren ska stå för 100 % av den offentliga livsmedelskontrollen. Livsmedelsverket har tagit fram ett system där de mikrobiologiska riskerna graderas och där största risker i samband med stor verksamhet genererar fler kontrolltimmar. Systemet är tänkt att fungera så att de stora vattenverken kontrolleras oftare och med mer ingående krav. När det gäller dricksvatten finns en större obalans i kontrollaktiviteter än för andra livsmedelsanläggningar. Nuvarande riskklassningssystem fungerar inte optimalt och det finns ett underskott i kontrolltiden eftersom provtagning (och granskning av denna) är en central del i dricksvatten och denna tid finns inte tydliggjord i vägledning. De lokala myndigheterna ägnar också en ansevärd del av kontrolltiden till att få små vattenverk att följa reglerna. Riskklassningssystemet måste revideras och bättre kopplas till målen för att få ett tydligare ramverk av hur kontrolltiden ska fördelas. Det måste vara enkelt och tydligt om vilka resurser som förväntas av den offentliga kontrollen. Riskklassningen måste frikopplas från systemet med övriga livsmedelsanläggningar eftersom behoven och riskerna är olika.

Sveriges samlade kunskap om hur väl dricksvattenkontrollen fungerar måste öka

Hur ska data samlas in? Det finns i dag ett rapporteringssystem som är väldigt kritiserat. Det ger inte tillsynsvägledande myndighet tillräcklig information om vilka bristerna är och det ger inte de lokala myndigheterna en tydlig bild av hur väl de utför kontrollen. Rapporteringssystemet för dricksvatten är idag sammankopplat med övrig rapportering för livsmedelskontrollen. Detta har gjort att det inte går att läsa ut det man önskar eftersom kontrollen bedrivs olika för dricksvatten och livsmedel men rapporteringen tar inte tillräcklig hänsyn till detta. Återkoppling av resultat är nödvändigt för att kommunerna ska kunna utvärdera sitt arbete.

Det måste finnas kompetens om hur dricksvattenkontrollen ska bedrivas.

Dricksvattenkontrollen har (sett till en nationell nivå) lägre kompetensnivå än annan kontroll/tillsyn. Kompetensen är spridd i Sverige. Det är svårare att samverka än inom övriga områden. Det finns ett flertal olika problem som måste åtgärdas. Det finns inte lika tydliga krav på inspektörer som kontrollerar dricksvatten som för övrig livsmedelskontroll. Detta innebär att det saknas motsvarande utbildningar/vägledningar för dricksvattenkontrollen som redan finns för livsmedelskontroll. Det måste framgå vilken kompetens som förväntas så att myndigheter kan rekrytera rätt. Det är dessutom så att det väldigt sällan finns inspektörer som enbart arbetar med dricksvatten (d.v.s. mindre än en årsarbetskraft arbetar med kontrollen hos myndigheten) och detta gör det än svårare att ha en bra kompetensutveckling. Sverige måste satsa på en bra kompetensförsörjning.

Spridningen av kompetensen måste underlättas genom nätverk, projekt mm. Länsstyrelserna behöver ordna plattformar och stötta kommunerna att komma igång med etablering av nätverk i samtliga regioner.

Samordnade riskbedömningar för dricksvatten mellan olika expertmyndigheter

Nya faror/risker måste upptäckas i tid och komma myndigheter och verksamhetsutövare tillhanda. Genom att ha ett samordnat arbetssätt kan information inhämtas och onödiga kostnader kan undvikas. Dessutom förebygger man enklare riskerna med större utbrott som uppstår p.g.a. av att vattenverken saknar rätt barriärer för att rena vattnet.